



Diarienummer: OAN.2015.88

Datum: 2016-01-07

Verksamhetschef Äldreomsorg Ann-Sofie Borg

E-post: Ann-Sofie.Borg@ale.se

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Matlagning i hemmet som biståndsbedömd insats

I antagen nämndplan för Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden 2016 framkommer att ”Matlagning i hemmet ska erbjudas de av våra äldre som behöver denna insats efter biståndsbedömning. Det innebär att de som behöver stöd i sin kosthållning till största delen ska erbjudas matlagning i hemmet.”

Sektorn har gjort en översyn av de insatser för stöd i kosthållning Ale kommun erbjuder idag. Behöver individen stöd i sin kosthållning är en insats benämnd *matleverans* främsta alternativ, matlagning i hemmet beviljas endast utefter särskilda skäl.

För att fler ska kunna erbjudas insatsen matlagning i hemmet såsom nämnden önskar, har sektorn reviderat kriterierna för biståndsbedömning. Förändringen innebär att personer med behov av stöd i sin kosthållning och som därtill har omfattande omsorgsbehov, det vill säga minst 3 hembesök per dag, ska kunna beviljas matlagning i hemmet. Dessutom ska den som har ett bristande näringsintag kunna erbjudas matlagning i hemmet.

Förvaltningens beslutsförslag till Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att anta föreslagna kriterier för biståndsbedömning av stöd i kosthållning.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att införa insatsen matlagning i hemmet som biståndsbedömd insats med start 1 april.

Ann-Sofie Borg
Verksamhetschef Äldreomsorg

Ellinor Seth
Verksamhetschef särskilda boenden och
hälso-sjukvård

Elin Sundberg
Planeringssekreterare

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2016-02-02.
- Bilaga: Sammanställning av måltidsinsatser juni 2015

Ärendet expedieras efter beslut till:

För kännedom

Verksamhetschef äldreomsorg

Verksamhetschef särskilda boenden och hälso-sjukvård

Bakgrund

Uppdrag till sektorn

I antagen nämndplan för Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden 2015 ska "möjligheten till alternativa lösningar för stöd med huvudmålet i eget hem utredas. Utredningen ska belysa kriterier och vägledning för behovs- och biståndsbedömning, samt olika alternativ för inköp, leverans och tillagning av huvudmålet. Utredningen ska resultera i förslag till beslut om bedömningskriterier och olika möjligheter för verkställighet, till exempel att kunna erbjuda mat från lokala krögare."

I antagen nämndplan för Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden 2016 framkommer att "Matlagning i hemmet ska erbjudas de av våra äldre som behöver denna insats efter biståndsbedömning. Det innebär att de som behöver stöd i sin kosthållning till största delen ska erbjudas matlagning i hemmet."

- På nämndens uppdrag har sektorn gjort en översyn av insatserna för stöd i kosthållning som erbjuds i dagsläget.
- Sektorn har tagit fram ett förslag på nya kriterier för biståndsbedömning för att fler ska kunna erbjudas matlagning i hemmet.

Vilka kostalternativ finns idag?

Idag erbjuder Ale kommun följande alternativ för dem som behöver stöd i sin kosthållning: Matleverans från Ale matservice, matlåda (inköp i butik), värma egen/annan mat, enklare matlagning samt måltidsstöd. Måltidsstöd kan bestå av stöd att värma och inta måltider.

I juni 2015 hade cirka 130 personer beviljat stöd i sin kosthållning. En sammanställning av beviljat stöd så som det var i juni 2015 finns i bilaga.

Biståndshandläggare utgår från den enskildes behov när de bedömer vilket stöd den enskilde blir beviljad. Bedöms den enskilde ha behov av att få mat distribuerad till det egna hemmet har den enskilde alternativ att välja på: matleverans från Ale matservice, inköp av färdiga matlådor från livsmedelsbutik eller matlåda från restaurang. Inför framtiden kan det också finnas möjlighet att beställa färdiglagad mat via e-handel.

I rådande vägledningsdokument kan matlagning i hemmet erbjudas då det finns särskilda skäl att välja detta alternativ framför matdistribution. Exempel på särskilda skäl kan vara behov av extrainsats för att säkerställa att den enskilde får tillräcklig och näringsriktig kost. I dagsläget är matdistribution från Ale matservice det främsta alternativet för den som behöver stöd i sin kosthållning. I enstaka fall förekommer inköp av annan färdiglagad mat. Hjälp med att värma egen/annan mat är en relativt vanlig insats. Enligt rådande vägledningsdokument har alltså den enskilde flera alternativ att välja på om denne bedöms ha behov av att få mat distribuerad till hemmet.

Matdistribution

De allra flesta som blir beviljade insatsen matleverans (även kallat matdistribution) får sin mat från Ale Matservice. Maten levereras av Ale Matservice till den enskilde en gång per vecka. I juni 2015 hade 69 personer Ale matservice som beviljad måltidsinsats, 1 person hade köpt matlåda och 2 personer fick sin mat hämtad från restaurang. Av de 69 personer som har Ale matservice som leverantör har drygt hälften också beviljat dagligt måltidsstöd.

Portionspriset för den enskilde för Ale matservice höjs från och med år 2016-02-01. Taxeökningen

är drygt 14 kr/portion från cirka 47,2 kr/portion till cirka 61,2 kr /portion och beror på en slopad subventionering av priset för mat från Ale matservice.

Kostnad för enskild för mat från Ale Matservice	2015	2016
Kost matleverans, hel månad (kr per månad)	1 454	1 880
Kost matleverans halv månad (kr per månad)	727	940

De höjda portionspriserna kan få effekten att antalet beställningar hos Ale matservice minskar till förmån för andra alternativ, till exempel kan fler individer vilja ha inköp av färdig mat från andra leverantörer.

Matlagning i hemmet

Insatsen matlagning i hemmet avser enklare matlagning som ryms inom den redan beviljade tiden för måltidsstöd. Maten kan, för att minska tidsåtgången vid matlagningen, förberedas (till exempel skala potatis) vid flera tillfällen tidigare under dagen i samband med andra insatser hos den enskilde.

Reviderade kriterier för biståndsbedömning för stöd i kosthållning - matlagning i hemmet

I antagen nämndplan för Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden 2016 framkommer att ”Matlagning i hemmet ska erbjudas de av våra äldre som behöver denna insats efter biståndsbedömning. Det innebär att de som behöver stöd i sin kosthållning till största delen ska erbjudas matlagning i hemmet.”

För att fler ska kunna erbjudas matlagning i hemmet har sektorn tagit fram ett förslag på nya kriterier för biståndsbedömning för stöd i kosthållning. Enligt de reviderade kriterierna kan den som är i behov av stöd i kosthållning erbjudas matlagning i hemmet om denne uppfyller minst ett av nedan angivna kriterier:

- Den enskilde har ett omfattande omsorgsbehov (3 hemtjänstbesök eller fler/dag)
eller
- Då den enskilde har bristande näringsintag och handläggaren bedömer att matlagning i hemmet stimulerar den enskildes nutrition. För att göra en korrekt bedömning samråder biståndshandläggaren med dietist eller sjuksköterska/läkare.

Med dessa nya bedömningsgrunder kommer de som idag har matdistribution med måltidsstöd och ytterligare hemtjänstillfällen under dagen, att erbjudas matlagning i hemmet (drygt hälften av 69 personer). De som bedöms ha ett bristande näringsintag får förhoppningsvis redan idag någon form av stöd till måltid eller i anslutning till måltid. Den nya insatsen matlagning i hemmet kommer sannolikt inte att utöka antalet personer som får stöd och hjälp, däremot kommer utformningen av stödet att förändras och fler kommer att få matlagning i hemmet istället för distribution av färdig mat.

Implementering av de nya kriterierna för biståndsbedömning för stöd i kosthållning-matlagning i hemmet

Redan idag utför verksamheten insatsen enklare matlagning i mindre omfattning. Med nya bedömningsgrunder för personer med behov av stöd i sin kosthållning kan sektorn förvänta sig att fler individer kommer få insatsen matlagning i hemmet. Sektorn bedömer att utbildning av hemtjänstpersonal får ske internt efter behov. En inventering av personalens behov av stöd ska göras. Exempel på stöd för personal kan exempelvis vara matlagningshäften, appar, samråd med dietist, internutbildning et c.

Implementeringstid

Sektorn bedömer att de nya kriterierna för biståndsbedömning av stöd i kosthållning kan införas från och med den 1 april. Den 1 april ska de personer som uppfyller kriterierna för matlagning i hemmet ha blivit erbjudna möjligheten att övergå till matlagning i hemmet.

Konsekvensbedömning

Införandet av insatsen matlagning i hemmet kommer att skapa behov av kompletterande insatser i form av planering av inköpslista och inköp. De som idag har matdistribution har oftast endast inköp för övriga måltider under dagen alternativt inga insatser med inköp alls. För de som har minst tre besök per dag anses själva matföretagningen inte ta mer hemtjänsttid eller andra insatser i anspråk, eftersom matföretagningen förbereds och efterarbetas under övriga besök på dagen.

Mat från Ale matservice

I takt med att fler personer erbjuds matlagning i hemmet kan konsekvensen bli att färre personer kommer att beställa mat från Ale matservice. Vid färre beställningar från Ale matservice kommer portionspriset bli dyrare. Höjda priser kan leda till ställningstagande om eventuellt andra alternativ för matdistribution. Oavsett framtida lösning för matdistribution, kommer hemtjänsten ha möjligheten att fortsätta beställa specialkost från Ale matservice.

Personal

För hemtjänstpersonalen innebär införandet av insatsen matlagning i hemmet att fler i personalen kommer få till arbetsuppgift att bereda enklare måltider än vad som görs idag.

Sektorn bedömer att utbildning av hemtjänstpersonal får ske internt efter behov. En inventering av personalens behov av stöd ska göras. Exempel på stöd för personal kan exempelvis vara olika matlagningshäften, appar, samråd med dietist, internutbildning et c.

För hemtjänstpersonalen kan införandet av insatsen matlagning i hemmet innebära viss ökad arbetsbelastning då insatsen i regel inte ges mer beviljad tid vid stöd av huvudmål än idag. För biståndshandläggarna kommer förändringen att innebära ett antal omprövningar och nya beslut från matdistribution till matlagning i hemmet.

Ekonomi

Insatsen matlagning i hemmet bedöms inte öka kostnaderna för verksamheten på grund av att tid redan idag ges för stöd med måltid till samma målgrupp som framöver kommer att erbjudas matlagning i hemmet, samt att målgruppen inte bedöms växa enbart för att den nya insatsen införs. Däremot kan fler beslut om insatser för planering av inköpslista samt inköp komma att bli aktuellt, som en effekt av att den nuvarande matdistributionen håller inköpsbehovet nere.

Utbildningspengar- kompetensutveckling Matlagning i eget hem

I budget 2015 fanns pengar avsatta för kompetensutveckling angående Matlagning i eget hem. Dessa pengar omfördelades i sektorn och användes aldrig för kompetensutveckling. Det går inte att ta de pengarna i anspråk för 2016. Som framgår gör sektorn bedömningen att personalen får utbildning internt efter behov, utan extra medel.

Sektorns bedömning

Insatsen matlagning i hemmet kräver inte mer utförandetid än nuvarande insatser för matdistribution och måltidsstöd. Däremot kommer sannolikt insatsen *inköp* att öka eftersom nuvarande matdistribution håller behovet av inköp nere.

Sektorn föreslår Omsorgs-och arbetsmarknadsnämnden anta föreslagna kriterier för biståndsbedömning av stöd i kosthållning.

Sektorn föreslår Omsorgs-och arbetsmarknadsnämnden att införa insats matlagning i hemmet som biståndsbedömd insats med start 1 april.